บทที่ 4
ผลและวิจารณ์

บทนี้จะได้กล่าวถึงรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นทางสังคม และจิตวิทยาของผู้ให้ข้อมูล
2. สถานภาพในการทำวิจัย
3. รูปแบบในการติดต่อสื่อสารและการส่งเสริม
4. ความคิดเห็นที่มีต่อการวิจัย การส่งเสริม และการเชื่อมโยงการวิจัยกับการส่งเสริม
5. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การส่งเสริม และการติดต่อสื่อสาร
6. การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสาร
7. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักวิชาการกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

4.1 ข้อมูลเบื้องต้นทางสังคม และจิตวิทยา

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ : พบว่าราวสองในสาม (ร้อยละ 69.8) ของนักวิชาการเกษตรเป็นเพศชาย ที่เหลือราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.2) เป็นเพศหญิง ขณะที่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.9) ของนักส่งเสริมการเกษตรเป็นเพศชาย การที่นักส่งเสริมการเกษตรเป็นเพศชายค่อนข้างมากอาจเนื่องจากลักษณะงานที่ต้องออกท้องที่เป็นประจำ และมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายเมื่อครบกำหนดเวลา

สถานภาพการสมรส : ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.0) ของนักวิชาการเกษตรแต่งงานแล้ว และราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 20.1) เป็นโสด ขณะที่เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.1) ของนักส่งเสริมการเกษตรแต่งงานแล้ว สถานภาพเป็นโสดมีน้อยมาก ไม่เกินร้อยละ 5 ส่วนการหย่าร้างของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีน้อยมาก ไม่เกินร้อยละ 5 เช่นเดียวกัน

อายุ : นักวิชาการเกษตรมีพิสัยของช่วงอายุระหว่าง 31-60 ปี ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรระหว่าง 36-59 ปี นักวิชาการเกษตรส่วนใหญ่จะมีอายุกระจายอยู่ตัวในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ราวหนึ่งในสาม ในกลุ่มอายุน้อยกว่า 45 ปี และ 45-50 ปี แสดงให้เห็นว่านักส่งเสริมการเกษตรมีอายุมากกว่านักวิชาการเกษตร โดยอายุเฉลี่ยของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรเป็น 46 และ 49 ปี ตามลำดับ

การศึกษาสูงสุด : ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.0) ของนักวิชาการเกษตรสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 31.4) ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 8.2 ในระดับปริญญาเอก น้อยกว่าร้อยละ 5 ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และประกาศนียบัตรชั้นสูง (postgraduate diploma) ขณะที่ส่วนใหญ่ของนักส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 79.7) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 18.6) ในระดับปริญญาโท น้อยกว่าร้อยละ 5 ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และไม่มีผู้ใดสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก นักวิชาการเกษตรจึงมีแนวโน้มที่มีการศึกษาสูงกว่านักส่งเสริมการเกษตร

ศาสนา : เกือบทั้งหมดของนักวิชาการเกษตร (ร้อยละ 99.4) และของนักส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 98.3) นับถือศาสนาพุทธ นักวิชาการเกษตรที่นับถือศาสนาคริสต์และนักส่งเสริมการเกษตรที่นับถือศาสนาอิสลามมีเพียงเล็กน้อยไม่มากนัก (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ประเภทข้อมูล	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	111	69.8	112	94.9
หญิง	48	30.2	3	5.1
สถานภาพการสมรส				
โสด	32	20.1	3	2.5
แต่งงาน	124	78.0	111	94.1
หย่าร้าง	2	1.3	4	3.4
ไม่ระบุ	1	0.6	-	-
อายุ				
น้อยกว่า 45 ปี	58	36.5	12	10.2
45-50 ปี	53	33.3	58	45.1
51-55 ปี	34	21.4	32	27.1
56-60 ปี	10	6.3	11	9.3
ไม่ระบุ	4	2.5	5	4.3
การศึกษาสูงสุด				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	3.1	2	1.7
ปริญญาตรี	50	31.4	94	79.7
ประกาศนียบัตรชั้นสูง	2	1.3	-	-
ปริญญาโท	89	56.0	22	18.6
ปริญญาเอก	13	8.2	-	-
ศาสนา				
พุทธ	158	99.4	116	98.3
อิสลาม	-	-	2	1.7
คริสต์	1	0.6	-	-

4.1.2 สถานภาพการทำงาน

ระดับตำแหน่งทางราชการ : ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.7) ของนักวิชาการเกษตรมีตำแหน่งระดับ 6 ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 38.4) ระดับ 7 และที่เหลือ (ร้อยละ 11.9) ระดับ 5 ขณะที่ทั้งหมดของนักส่งเสริมการเกษตรมีตำแหน่งระดับ 7

อายุราชการ : พิสัยช่วงอายุราชการของนักวิชาการเกษตรระหว่าง 3-35 ปี ขณะนี้ของนักส่งเสริมการเกษตรระหว่าง 14.38 ปี ราวครึ่งหนึ่งของนักวิชาการเกษตร (ร้อยละ 52.5) มีอายุราชการระหว่าง 21-30 ปี ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.6) ระหว่าง 11-20 ปี เพียงส่วนน้อยราวร้อยละ 5-10 ปี และน้อยกว่า และมากกว่า 30 ปี ขณะที่ราวสองในสาม (ร้อยละ 62.8) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีอายุราชการระหว่าง 21-30 ปี ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 25.3) มากกว่า 30 ปี และร้อยละ 11.5 ระหว่าง 11.25 ปี ไม่มีผู้ใดมีอายุราชการ 10 ปี และน้อยกว่า แสดงให้เห็นว่านักส่งเสริมการเกษตรมีอายุราชการที่มากกว่านักวิชาการเกษตร

ระยะเวลาที่ได้ทำงานในหน่วยงาน : พิสัยของช่วงระยะเวลาของนักวิชาการเกษตรอยู่ระหว่าง 3-35 ปี ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรระหว่าง 9-36 ปี ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.8) ของนักวิชาการเกษตรได้ทำงานในกรมวิชาการเกษตรระหว่าง 21-30 ปี ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 35.8) ระหว่าง 11-20 ปี เพียงส่วนน้อยไม่เกินร้อยละ 10 ปีและน้อยกว่า และมากกว่า 30 ปี ขณะที่ส่วนใหญ่ของนักส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 74.8) ได้ทำงานในกรมส่งเสริมการเกษตรระหว่าง 21-30 ปี ราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 18.6) ระหว่าง 11-20 ปี ร้อยละ 5.8 มากกว่า 30 ปี และร้อยละ 0.8 10 ปีและน้อยกว่า แสดงให้เห็นว่านักส่งเสริมการเกษตรมีระยะเวลาในการทำงานในหน่วยงานมากกว่านักวิชาการเกษตร

ที่ตั้งที่ทำงาน : ที่ตั้งของที่ทำงานในส่วนของนักวิชาการเกษตรมีการกระจายตัวไปในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ราวหนึ่งในสี่ ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ยกเว้นภาคตะวันออก ซึ่งมีอยู่เพียงร้อยละ 4.4 และภาคตะวันตกซึ่งไม่มีเลย ในส่วนของนักส่งเสริมการเกษตร ราวหนึ่งในสี่ของที่ตั้งสำนักงานอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ขณะที่ราวร้อยละ 10 อยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก หากดูการกระจายตัวของที่ตั้งสำนักงานของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรใน 4 ภาคหลักของประเทศ (ยกเว้นภาคตะวันออก และภาคตะวันตก) จะคล้ายกัน (ตารางที่ 4.2) เกี่ยวกับความชำนาญของงานที่ทำ พบว่า ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 25.2) มีความถนัดทางด้านพืชสวน ราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 19.5) พืชไร่ ร้อยละ 15.7 ข้าว ร้อยละ 9.4 ยาง ร้อยละ 8.2 หม่อนไหม ร้อยละ 5.0 กีฏวิทยา ร้อยละ 1.3 โรคพืช ร้อยละ 10.7 ระบบเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม และร้อยละ 5.0 มีความถนัดในหลายสาขาดังกล่าว (multi-faces) เกี่ยวกับนักส่งเสริมการเกษตร ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.8) เป็นหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมพัฒนาการผลิต และอีกครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.2) เป็นหัวหน้าฝ่ายป้องกันกำจัดศัตรูพืช

CENTRAL LIBRARY
PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY

ตารางที่ 4.2 สถานภาพการทำงาน

ประเภทข้อมูล	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับตำแหน่งทางราชการ				
5	19	11.9	-	-
6	75	49.7	-	-
7	61	38.4	118	100.0
อายุราชการ				
10 ปีและน้อยกว่า	9	5.7	-	-
11-20 ปี	95	34.6	14	11.9
21-30 ปี	83	52.2	74	62.8
มากกว่า 30 ปี	11	6.9	30	25.3
ไม่ระบุ	1	0.6	-	-
ระยะเวลาที่ได้ทำงานในหน่วยงาน				
10 ปีและน้อยกว่า	14	8.8	1	0.8
11-20 ปี	57	35.8	22	18.6
21-30 ปี	76	47.8	88	74.8
มากกว่า 30 ปี	10	6.3	7	5.8
ไม่ระบุ	2	1.3		
ที่ตั้งที่ทำงาน				
ภาคเหนือ	38	23.9	26	22.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	47	29.6	33	27.9
ภาคกลาง	30	18.9	13	11.0
ภาคใต้	37	23.3	23	19.5
ภาคตะวันออก	7	4.4	13	11.0
ภาคตะวันตก	-	-	10	8.6

4.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

การทำงานในหน่วยงานอื่นมาก่อน : พบว่า ราวสามในสี่ (ร้อยละ 72.3) ไม่เคยทำงานในหน่วยงานอื่นมาก่อน ขณะที่ร้อยละ 59.3 ของนักส่งเสริมการเกษตรเคยทำงานในหน่วยงานอื่นมาก่อน จึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยนักส่งเสริมการเกษตรมีแนวโน้มในการทำงานในหน่วยงานอื่นมาก่อนมากกว่านักวิชาการเกษตร นักวิชาการเกษตรมีการทำงานในหน่วยงานอื่นระหว่าง 1-11 ปี ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรระหว่าง 1-22 ปี

การประกอบอาชีพของบิดาและมารดา : ร้อยละ 54.7 ของนักวิชาการเกษตร และร้อยละ 69.5 ของนักส่งเสริมการเกษตรระบุว่า บิดาและมารดาเคยมีการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ (มากกว่าครึ่งหนึ่ง) ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีพื้นฐานมาจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร

การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายที่ทำงาน : พบว่า ราวสองในสาม (ร้อยละ 69.2) ของนักวิชาการเกษตรและเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.5) ของนักส่งเสริมการเกษตรเคยมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายที่ทำงานมากกว่านักวิชาการเกษตร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะลักษณะของงาน โดยงานวิชาการมักประจำอยู่ตามศูนย์วิจัยหรือสถานีทดลอง ขณะที่งานส่งเสริมมักมีการหมุนเวียนสับเปลี่ยน นักวิชาการเกษตรมีการโยกย้าย 1-6 ครั้ง ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรมีการโยกย้าย 1-14 ครั้ง

การศึกษาต่อภายในประเทศ : ราวครึ่งหนึ่งของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีการศึกษาต่อภายในประเทศ ร้อยละ 29.6 ของนักวิชาการเกษตรศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ร้อยละ 15.7 ระดับปริญญาตรี และร้อยละ 0.6 เท่ากันระดับ ปวส. และปริญญาเอก ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 38.1) ของนักส่งเสริมการเกษตร ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี และร้อยละ 1.7 ระดับปริญญาโทจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด นักวิชาการเกษตรมีแนวโน้มในการศึกษาต่อในระดับที่สูงมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การศึกษาต่อในต่างประเทศ : ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 25.8) ของนักวิชาการเกษตรเคยมีการศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยร้อยละ 16.4 ศึกษาในระดับปริญญาโท ร้อยละ 6.9 ระดับปริญญาเอก และร้อยละ 0.6 ระดับปริญญาตรี ส่วนอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.9 นั้น เป็นการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง (posgraduate diploma) นักส่งเสริมการเกษตรเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 5.1) ที่มีการศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยร้อยละ 4.3 ศึกษาปริญญาโท และร้อยละ 0.8 ระดับปริญญาตรี จึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด นักวิชาการเกษตรมีแนวโน้มในการศึกษาต่อในต่างประเทศมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร โดยประเทศที่ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย เบลเยียม และฟิลิปปินส์

การฝึกอบรมดูงานในต่างประเทศ : ส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตร (ร้อยละ 83) และนักส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 68.6) เคยมีการฝึกอบรมและดูงานในต่างประเทศ โดยราวครึ่งหนึ่งของทั้งสองกลุ่มอยู่ในช่วง 1-2 ครั้ง นักวิชาการเกษตรมีการฝึกอบรมและดูงานในต่างประเทศระหว่าง 1-20 ครั้ง ขณะนักส่งเสริมการเกษตรระหว่าง 1-30 ครั้ง

การได้รับความดีความชอบ : เกือบทั้งหมด (มากกว่าร้อยละ 90) ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรเคยได้รับการพิจารณาความดีความชอบ 2 ขั้นมาแล้ว นักวิชาการเกษตรได้รับความดีความชอบ 2 ขั้น ระหว่าง 1-8 ครั้ง ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรอยู่ระหว่าง 1-21 ครั้ง การได้รับความดีความชอบ 2 ขั้นของนักวิชาการเกษตรค่อนข้างกระจายตัวในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ราวร้อยละ 20 ระหว่าง 1-4 ครั้ง และมากกว่า 4 ครั้ง ขณะที่เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46.6) ของนักส่งเสริมการเกษตรได้รับความดีความชอบ 2 ขั้นมากกว่า 4 ครั้ง ไม่มีความแตกต่างในเรื่องของจำนวนคนที่ได้รับ 2 ขั้น ระหว่างนักวิชาการเกษตรกับนักส่งเสริม

การเกษตร แต่มีความแตกต่างในเรื่องของจำนวนครั้ง โดยนักส่งเสริมการเกษตรมีแนวโน้มได้รับความดีความชอบ 2 ขั้น มากกว่านักวิชาการเกษตร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่านักส่งเสริมการเกษตรมีอายุราชการที่มากกว่านักวิชาการเกษตร ซึ่งอายุราชการจะมีผลทางบวกต่อจำนวนครั้งที่ได้ 2 ขั้น

การได้รับประกาศเกียรติคุณยกย่องในความสำเร็จในหน้าที่การงาน : ราวหนึ่งในสี่คือร้อยละ 20.7 ของนักวิชาการเกษตร และร้อยละ 27.1 ของนักส่งเสริมการเกษตรเคยได้รับประกาศเกียรติคุณยกย่องความสำเร็จในหน้าที่การงาน (ตารางที่ 4.3) เกี่ยวกับสาขาความชำนาญของนักวิชาการเกษตร ร้อยละ 25.5 เกี่ยวข้องกับพืชสวน ร้อยละ 19.5 พืชไร่ ร้อยละ 15.7 ข้าว ร้อยละ 9.4 ยาง ร้อยละ 8.2 หม่อน-ไหม ร้อยละ 5.0 กีฏวิทยา ร้อยละ 1.3 โรคพืช ร้อยละ 10.7 ระบบเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม และร้อยละ 5.0 เกี่ยวข้องในทุกด้านที่กล่าว ขณะที่ร้อยละ 50.8 ของนักส่งเสริมการเกษตรเป็นหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมพัฒนาการเกษตร และที่เหลือร้อยละ 49.2 เป็นหัวหน้าฝ่ายป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 4.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

ประเภทข้อมูล	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การทำงานในหน่วยงานอื่นมาก่อน				
ไม่เคย	115	72.3	48	40.4
เคย	44	27.7	70	59.3
การประกอบอาชีพทางการเกษตรของบิดาและมารดา				
ไม่เคย	71	44.7	36	30.5
เคย	87	54.7	82	69.5
ไม่ระบุ	1	0.6	-	-
การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายที่ทำงาน				
ไม่เคย	49	30.8	3	2.5
เคย	110	69.2	115	97.5
การศึกษาต่อภายในประเทศ				
ไม่เคย	82	51.6	56	47.5
ปวส.	1	0.6	-	-
ปริญญาตรี	25	15.7	45	38.1
ปริญญาโท	47	29.6	15	12.7
ปริญญาเอก	1	0.6	-	-
ไม่ระบุ	3	1.9	2	1.7

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเภทข้อมูล	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษาต่อในต่างประเทศ				
ไม่เคย	118	74.2	112	94.9
ปริญญาตรี	1	0.6	1	0.8
ปริญญาโท	26	16.4	5	4.3
ปริญญาเอก	11	6.9	-	-
อื่น ๆ	3	1.9	-	-
การฝึกอบรมดูงานในต่างประเทศ				
ไม่เคย	27	17.0	37	31.4
1 ครั้ง	43	27.0	36	30.5
2 ครั้ง	36	22.6	18	15.3
3 ครั้ง	23	14.5	14	11.9
4 ครั้ง	12	7.5	8	6.8
มากกว่า 4 ครั้ง	18	11.4	5	4.2
การได้ความดีความชอบ 2 ขั้น				
ไม่เคย	3	1.9	4	3.4
1 ครั้ง	30	18.9	7	5.9
2 ครั้ง	33	20.8	12	10.2
3 ครั้ง	36	22.6	17	14.4
4 ครั้ง	32	20.1	23	19.5
มากกว่า 4 ครั้ง	25	15.7	55	46.6
การได้รับประกาศเกียรติคุณยกย่องในความสำเร็จในหน้าที่การงาน				
ไม่เคย	124	78.0	86	72.9
เคย	33	20.7	32	27.1
ไม่ระบุ	2	1.3	-	-

4.1.4 ค่านิยมและแรงจูงใจ

4.1.4.1 ค่านิยมที่มีต่อการเกษตร

ทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีค่านิยมที่มีต่อการเกษตรที่ค่อนข้างคล้ายกัน โดยส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมเห็นด้วยอย่างมากกับแนวความคิดที่ว่า การประกอบอาชีพทางการเกษตรมีความเสี่ยงมากกว่าการประกอบอาชีพอื่น ๆ (คำถามข้อ 3) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 8-10 เห็นด้วยปานกลางถึงมากต่อแนวความคิดที่ว่า อาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพที่น่ารื่นรมย์ (คำถามข้อ 1) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 5-8 และเห็นด้วยน้อยมากกับแนวความคิดที่ว่า การประกอบอาชีพทางการเกษตรเหมาะสำหรับคนที่ด้อยการศึกษา (คำถามข้อ 2) และการเกษตรเหมาะสมสำหรับคนที่ไม่ต้องการดิ้นรนต่อสู้ชีวิตอีกต่อไปแล้ว (คำถามข้อที่ 4) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 1-3 (ตารางที่ 4.4) เนื่องจากคำถามข้อที่ 2 และ4 เป็นคำถามปฏิเสธ จึงอาจกล่าวได้ว่า ทั้งสองกลุ่มมีค่าในระดับที่สูงต่อคำถามทั้งสองข้อดังกล่าว เมื่อมองในภาพรวมทั้งหมดทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีค่านิยมที่คล้ายกันและอยู่ในระดับสูงต่อค่านิยมที่มีต่อการเกษตร

4.1.1.2 ค่านิยมเกี่ยวกับอำนาจ

ทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตร เห็นด้วยในระดับปานกลางถึงมากต่อแนวความคิดที่ว่า อำนาจยังคงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อความสำเร็จในหน้าที่การงาน (คำถามข้อ 1) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 5-8 และมีความคิดเห็นในระดับปานกลางต่อแนวคิดที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งหรือหน้าที่การงาน (คำถามข้อ 2) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 4-7 (ตารางที่ 4.5) จึงเห็นได้ว่า ทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีค่านิยมเกี่ยวกับอำนาจที่คล้ายกันและอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 ค่านิยมที่มีต่อการเกษตร

ข้อความ		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		น้อย				ปานกลาง					มาก
1. อาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพที่น่ารื่นรมย์	นักวิชาการ	2.5	5.7	5.0	8.2	13.2	21.4	11.9	17.0	8.8	4.4
	นักส่งเสริม	1.7	4.2	4.2	6.8	16.9	11.0	17.8	20.3	11.9	4.2
2.*การประกอบอาชีพทางการเกษตรเหมาะสำหรับคนที่ด้อยการศึกษา	นักวิชาการ	17.6	17.6	23.9	17.0	13.8	1.9	4.4	0.6	1.3	0.6
	นักส่งเสริม	16.1	27.1	22.0	13.6	11.9	0.8	5.9	1.7	-	-
3. การประกอบอาชีพทางการเกษตรมีความเสี่ยงมากกว่าการประกอบอาชีพอื่น ๆ	นักวิชาการ	1.9	3.1	4.4	3.8	14.5	8.2	5.7	23.3	18.9	15.7
	นักส่งเสริม	2.5	4.2	3.4	5.1	13.6	7.6	7.6	28.8	16.9	9.3
4.*การเกษตรเหมาะสมสำหรับคนที่ไม่ต้องการดิ้นรนต่อสู้ชีวิตอีกต่อไปแล้ว	นักวิชาการ	23.9	26.4	23.9	13.2	3.8	5.0	1.3	1.3	0.6	0.6
	นักส่งเสริม	17.8	25.4	22.9	17.8	7.6	3.4	2.5	1.7	-	-

* คำถามปฏิเสธ

ตารางที่ 4.5 ค่านิยมเกี่ยวกับอำนาจ

ข้อความ		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		น้อย				ปานกลาง					มาก
1. อำนาจ (authority) ยังคงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อความสำเร็จในหน้าที่ การงาน	นักวิชาการ	4.4	3.1	5.0	4.4	17.6	13.8	16.4	18.9	8.2	7.5
	นักส่งเสริม	1.7	4.2	3.4	5.9	15.3	16.1	21.2	21.2	5.1	5.1
2. จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรขึ้น เช่น การโยกย้าย หรือการเปลี่ยนแปลง	นักวิชาการ	5.7	8.2	10.7	8.2	26.4	17.4	10.7	4.4	4.4	3.1
เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่การงาน ความหวั่นไหวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของท่าน มากน้อยเพียงใด	นักส่งเสริม	7.6	8.5	10.2	7.6	28.0	14.4	8.5	10.2	1.7	3.4

4.1.5 แรงจูงใจ

4.1.5.1 แรงจูงใจในการทำงาน

ในการศึกษานี้ ได้จัดแบ่งระดับของแรงจูงใจออกเป็น 5 ระดับ โดยระดับ 1 ได้แก่ งานที่มีค่าจ้าง (เงินเดือน) ที่เป็นธรรม ระดับ 2 ได้แก่ งานที่มีเงื่อนไขในการทำงานที่ปลอดภัย งานที่มีความมั่นคง และงานที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนนอกเหนือจากค่าจ้าง (เงินเดือน) ระดับ 3 ได้แก่ งานที่ทำให้ได้รู้จักคนมากมาย ระดับ 4 ได้แก่ งานที่ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไว้อย่างละเอียด และงานที่จะทำให้ได้รับการยกย่องชมเชยให้ความสำคัญ ระดับ 5 ได้แก่ งานที่มีลักษณะท้าทาย งานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และงานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการเกษตรได้ให้ความสำคัญของลักษณะงานต่างๆ ที่มีผลต่อแรงจูงใจ โดยอันดับ 1 ได้ให้ความสำคัญของงานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ (ร้อยละ 42.8) อันดับ 2 งานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า (ร้อยละ 29.6) และอันดับ 3 งานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า (ร้อยละ 18.9) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญ โดยอันดับ 1 ได้แก่ งานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ร้อยละ 44.1) อันดับ 2 งานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ร้อยละ 23.7) อันดับ 3 งานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า (ร้อยละ 24.6) และงานที่มีความมั่นคง (ร้อยละ 24.6) ดังตารางที่ 4.6 หากมองผลงานของค่าร้อยละของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรแล้ว ความสำคัญอันดับ 1 ได้แก่ งานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ร้อยละ 43.4) อันดับ 2 งานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า (ร้อยละ 26.2) และอันดับ 3 งานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า (ร้อยละ 21.7) จึงเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีแรงจูงใจในการทำงานที่สูง โดยได้เลือกลักษณะงานที่อยู่ในระดับ 5 ทั้งหมด คืองานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และงานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่ามีเพียงส่วนน้อยของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรที่เลือกงานที่มีลักษณะท้าทาย ซึ่งอยู่ในระดับ 5 เช่นเดียวกัน อาจเป็นไปได้ว่ายังมีความคลุมเครือไม่แน่ใจว่างานที่ท้าทายมีลักษณะอย่างไร เมื่อทำแล้วอาจพบกับความยากลำบากในการทำงานก็ได้ จึงทำให้น้อยคนเลือกงานที่มีลักษณะท้าทาย

ตารางที่ 4.6 แรงจูงใจในการทำงาน

ประเภทของแรงจูงใจ		ลำดับความสำคัญ		
		1	2	3
งานที่มีเงื่อนไขการทำงานที่ปลอดภัย	นักวิชาการ	4(2.5)	8(5.0)	15(9.4)*
	นักส่งเสริม	6(5.1)	6(5.1)	11(9.3)
งานที่มีค่าจ้าง (เงินเดือน) ที่เป็นธรรม	นักวิชาการ	7(4.4)	15(9.4)	25(15.7)
	นักส่งเสริม	3(2.5)	15(12.7)	13(11.0)
งานที่มีลักษณะท้าทาย	นักวิชาการ	9(5.7)	23(14.5)	15(9.4)
	นักส่งเสริม	13(11.0)	20(16.9)	7(5.9)
งานที่เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	นักวิชาการ	68(42.8)	30(18.9)	12(7.5)
	นักส่งเสริม	52(44.1)	28(23.7)	11(9.3)
งานที่เปิดโอกาสให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้า	นักวิชาการ	24(15.1)	47(29.6)	30(18.9)
	นักส่งเสริม	20(16.9)	27(22.9)	29(24.6)
งานที่ได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ	นักวิชาการ	7(4.4)	15(9.4)	12(7.5)
	นักส่งเสริม	3(2.5)	10(8.5)	12(10.2)
งานที่มีความมั่นคง	นักวิชาการ	36(22.6)	13(8.2)	27(17.0)
	นักส่งเสริม	17(14.4)	5(4.2)	29(24.6)
งานที่ทำให้ได้รู้จักคนมากมาย	นักวิชาการ	-	2(1.3)	6(3.8)
	นักส่งเสริม	1(0.8)	-	1(0.8)
งานที่ทำให้ได้รับการยกย่องชมเชย	นักวิชาการ	2(1.3)	2(1.3)	9(5.7)
	นักส่งเสริม	2(1.7)	5(4.2)	4(3.4)
งานที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนนอกเหนือจาก	นักวิชาการ	1(0.6)	3(1.9)	8(5.0)
ค่าจ้าง (เงินเดือน)	นักส่งเสริม	1(0.8)	2(1.7)	1(0.8)
ไม่ระบุ	นักวิชาการ	1(0.6)	1(0.6)	-
	นักส่งเสริม	-	-	-

* ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงค่าร้อยละ

4.1.5.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยในระดับปานกลางถึงมากต่อแนวความคิดที่ว่า รู้สึกกระวนกระวายใจและหงุดหงิดเมื่อพบว่าตัวเองได้ปล่อยเวลาให้เปล่าประโยชน์โดยไม่ได้ทำอะไรเลย (คำถามข้อ 2) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 7-9 เห็นด้วยในระดับปานกลางต่อแนวความคิดที่ว่า มีความพอใจที่ได้เห็นความสำเร็จของบุคคลอื่นมากกว่าที่จะเห็นความสำเร็จของตัวเอง (คำถามข้อ 4) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 5-7 เห็นด้วยอย่างมากต่อแนวความคิดที่ว่า การเป็นผู้ที่สุขสบายมีความเพียงพอแล้วไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดิ้นรนเพื่อความก้าวหน้าต่อไป (คำถามข้อ 1) โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 1-3 เนื่องจากคำถามข้อ 1 เป็น

คำถามปฏิเสธ จึงแสดงให้เห็นว่าทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สูงในเรื่องดังกล่าว แต่ทั้งสองกลุ่มของนักวิชาการเกษตร และนักส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันต่อแนวความคิดที่ว่า การทำงานกับคนขยันแต่ไม่ค่อยมีความรอบรู้ดีกว่าการทำงานกับคนเกียจคร้านแต่มีความรอบรู้ดี (คำถามข้อ 3) โดยนักวิชาการเกษตรจะเห็นด้วยปานกลางถึงมาก (สเกล 5-8) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรจะเห็นด้วยค่อนข้างมาก (สเกล 7-9) ดังตารางที่ 4.7 เมื่อมองในภาพรวมทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับที่ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ระหว่างปานกลางถึงมาก

ตารางที่ 4.7 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อความ		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		น้อย				ปานกลาง					มาก
1. *การเป็นผู้ที่สุขสบายมีความสุขเพียงพอแล้วไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดิ้นรน	นักวิชาการ	17.6	19.5	23.3	9.4	11.9	9.4	6.3	0.6	0.6	0.6
เพื่อความก้าวหน้าต่อไป	นักส่งเสริม	11.9	30.5	20.3	11.9	9.3	6.8	2.5	5.1	0.8	0.8
2. การรู้สึกกระวนกระวายใจและหงุดหงิดเมื่อพบว่าตัวเองได้ปล่อยเวลาให้เปล่า	นักวิชาการ	0.6	3.8	5.0	0.6	3.1	10.7	17.6	30.2	13.2	14.5
ประโยชน์โดยไม่ได้ทำอะไรเลย	นักส่งเสริม	0.8	1.7	3.4	3.4	10.2	14.4	15.3	22.9	16.9	10.2
3. *การทำงานกับคนขยันแต่ไม่ค่อยมีความรอบรู้ดีกว่าการทำงานกับคนเกียจคร้าน	นักวิชาการ	3.1	5.7	5.0	3.1	21.4	9.4	13.2	22.0	7.5	8.8
แต่มีความรอบรู้ดี	นักส่งเสริม	4.2	8.5	3.4	5.1	11.9	8.5	11.9	24.6	12.7	7.6
4. *การพอใจที่ได้เห็นความสำเร็จของบุคคลอื่นมากกว่าที่จะเห็นความสำเร็จของ	นักวิชาการ	5.7	3.8	5.0	6.9	30.2	16.4	15.1	10.1	3.1	3.1
ตนเอง	นักส่งเสริม	2.5	6.8	7.6	5.1	30.5	14.4	14.4	11.0	4.2	2.5

* คำถามปฏิเสธ

4.1.6 การรับรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ตนเอง

จากคำถามที่ว่า "ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หากท่านต้องทำกิจกรรมอย่างหนึ่งให้สำเร็จ ขณะที่มีผู้อื่นจะต้องทำงานเหมือนกับท่าน ท่านคิดว่าท่านจะเลือกสถานการณ์ข้อใด" พบว่า พฤติกรรมในการรับรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ตนเองของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างคล้ายกัน โดยราวร้อยละ 10 ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรระบุว่าต้องเสร็จเป็นคนแรก ขณะที่ราวครึ่งหนึ่งของทั้งสองกลุ่มไม่ต้องเสร็จเป็นคนแรก แต่ต้องทำให้เสร็จในช่วงแรก ๆ ราวร้อยละ 20 ของทั้งสองกลุ่ม ไม่จำเป็นต้องรีบแต่ขอให้เสร็จเหมือนกับคนกลุ่มใหญ่ และขอให้เสร็จ จะอยู่ในช่วงท้าย ๆ ก็ไม่เป็นไร (ตารางที่ 4.8) เมื่อมองในภาพรวมทั้งหมด จะพบได้ว่าราวครึ่งหนึ่งของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างจะมีความเป็นผู้นำ (leadership) เมื่อมองในแง่ของเวลา (time dimension) โดยผู้ที่เป็นผู้นำมักจะต้องเป็นผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behavior) จากคนทั่วไปดังจะเห็นได้จากจะต้องเสร็จเป็นคนแรก เสร็จช่วงแรก ๆ ผู้ที่มีหัวก้าวหน้า (innovativeness) มักเป็นผู้ที่ต้องประสบความสำเร็จก่อนบุคคลอื่น ขณะที่มีผู้มีความคิดล้าหลัง (conservative) มักจะไม่ค่อยได้ตื่นตัวเกี่ยวกับเรื่องนี้

ตารางที่ 4.8 การรับรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ตนเอง

ประเภทการรับรู้	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ		นักส่งเสริม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องเสร็จเป็นคนแรก	17	10.7	17	14.4
ไม่ต้องเสร็จเป็นคนแรกแต่ควรทำให้เสร็จในช่วงแรก ๆ	72	45.3	60	50.8
ไม่จำเป็นต้องรีบ แต่ขอให้เสร็จเหมือนกับคนกลุ่มใหญ่	35	22.0	21	17.8
ขอให้เสร็จ จะอยู่ในช่วงท้าย ๆ ก็ไม่เป็นอะไร	32	20.1	20	17.0
ไม่ระบุ	3	1.9	-	-
รวม	159	100.0	118	100.0

4.2 สถานภาพการทำงานวิจัย

4.2.1 บทบาทในการทำวิจัย

รายละเอียดต่าง ๆ ได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.9

การเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย : ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.3) ของนักวิชาการเกษตรเคยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย โดยราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.6) เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย 1-5 เรื่อง ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 28.9) เป็น 6-10 เรื่อง และร้อยละ 24.5 เป็นมากกว่า 10 เรื่อง ขณะที่ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 24.5) เคยเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย โดยร้อยละ 22.9 เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยระหว่าง 1-5 เรื่อง และร้อยละ 0.8 ระหว่าง 6-10 เรื่อง ไม่มีผู้ใดมากเกินกว่า 10 เรื่องเลย

จึงมีแนวโน้มว่านักวิชาการเกษตรเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากนักวิชาการเกษตรต้องทำงานวิจัยเป็นงานหลัก ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรอาจมีการทำงานวิจัยกันบ้าง

การเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย : เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 96.8) ของนักวิชาการเกษตรเคยเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย โดยราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 41.5) เป็นมากกว่า 5 เรื่อง ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 29.5) เป็น 2-5 เรื่อง ร้อยละ 23.9 เป็น 1 เรื่อง ราวครึ่งหนึ่งของนักส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ 53.4) เคยเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย โดยราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 27.9) เป็น 2-5 เรื่อง และร้อยละ 22.9 เป็น 1 เรื่อง เพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 0.8) เป็นมากกว่า 5 เรื่อง จึงมีแนวโน้มว่านักวิชาการเกษตรมีสถานภาพการเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัยมากกว่านักวิชาการเกษตร ซึ่งค่อนข้างจะสอดคล้องกับการมีสถานภาพเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

การได้รับทุนวิจัยจากต่างประเทศ : ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 22.6) ของนักวิชาการเกษตรเคยได้รับทุนวิจัยจากต่างประเทศ โดยร้อยละ 11.3 ได้รับทุน 1 เรื่อง ร้อยละ 6.9 ได้รับทุน 2 เรื่อง และร้อยละ 3.8 ได้รับทุนมากกว่า 2 เรื่อง ขณะนี้ทั้งหมดของนักส่งเสริมการเกษตรไม่ได้รับทุนวิจัยจากต่างประเทศเลย นักวิชาการเกษตรเกษตรจึงมีแนวโน้มที่จะได้รับทุนวิจัยจากต่างประเทศมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การทำงานวิจัยร่วมกับชาวต่างประเทศ : ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.5) ของนักวิชาการเกษตรมีการทำงานวิจัยร่วมกับชาวต่างประเทศ โดยราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 22.6) ร้อยละ 13.8 2 เรื่อง และร้อยละ 15.7 มากกว่า 2 เรื่อง ขณะที่เพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 6.8) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการทำงานวิจัยร่วมกับชาวต่างประเทศเพียง 1 เรื่องเท่านั้น นักวิชาการเกษตรจึงมีแนวโน้มในการทำงานวิจัยร่วมกับชาวต่างประเทศมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การได้รับรางวัลจากงานวิจัย : ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 31.4) ของนักวิชาการเกษตรเคยได้รับรางวัลจากงานวิจัย โดยราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 20.8) ได้รับรางวัล 1 เรื่อง ร้อยละ 5.7 2 เรื่อง และร้อยละ 4.4 มากกว่า 2 เรื่อง ขณะที่เพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 1.7) ของนักส่งเสริมการเกษตรได้รับรางวัลจากงานวิจัยเพียง 1 เรื่องเท่านั้น นักวิชาการเกษตรจึงมีแนวโน้มในการได้รับรางวัลจากงานวิจัยมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การทำงานวิจัยร่วมกับคู่กรณี : ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.7) ของนักวิชาการเกษตรเคยมีการทำงานวิจัยร่วมกับนักส่งเสริมการเกษตร โดยร้อยละ 18.9 ทำงานวิจัยร่วมกับนักส่งเสริมการเกษตร 1 เรื่อง ร้อยละ 11.3 2 เรื่อง และร้อยละ 6.9 มากกว่า 2 เรื่อง ขณะที่ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 38.1) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการทำงานวิจัยร่วมกับนักวิชาการเกษตร โดยราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 27.1) ทำงานร่วมกับนักวิชาการเกษตร 1 เรื่อง ร้อยละ 6.8 2 เรื่อง และร้อยละ 2.5 3 เรื่อง นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรจึงไม่มีความแตกต่างในการทำงานวิจัยร่วมกับคู่กรณี

ตารางที่ 4.9 สถานภาพการทำงานวิจัย

ลักษณะการวิจัย	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย				
ไม่เคย	17	10.7	89	75.5
1-5 เรื่อง	55	34.6	27	22.9
6-10 เรื่อง	46	28.5	1	0.8
มากกว่า 10 เรื่อง	39	24.5	-	-
ไม่ระบุ	2	1.3	1	0.8
การเป็นผู้ร่วมโครงการวิจัย				
ไม่เคย	5	3.2	55	46.6
1 เรื่อง	38	23.9	27	22.9
2-5 เรื่อง	47	29.5	33	27.9
มากกว่า 5 เรื่อง	66	41.5	1	0.8
ไม่ระบุ	3	1.9	2	1.7
การได้รับทุนวิจัยจากต่างประเทศ				
ไม่เคย	123	77.4	117	99.2
1 เรื่อง	18	11.3	-	-
2 เรื่อง	11	6.9	-	-
มากกว่า 2 เรื่อง	6	3.8	-	-
ไม่ระบุ	1	0.6	1	0.8
การทำงานวิจัยร่วมกับชาวต่างประเทศ				
ไม่เคย	74	46.5	109	92.4
1 เรื่อง	36	22.6	8	6.8
2 เรื่อง	22	13.8	-	-
มากกว่า 2 เรื่อง	25	15.7	-	-
ไม่ระบุ	2	1.3	1	0.8
การได้รับรางวัลจากงานวิจัย				
ไม่เคย	109	68.6	115	97.5
1 เรื่อง	33	20.8	2	1.7
2 เรื่อง	9	5.7	-	-
มากกว่า 2 เรื่อง	7	4.4	-	-
ไม่ระบุ	1	0.6	1	0.8

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ลักษณะการวิจัย	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การทำงานวิจัยร่วมกับคู่กรณี				
ไม่เคย	99	62.3	73	61.9
1 เรื่อง	30	18.9	32	27.1
2 เรื่อง	18	11.3	8	6.8
มากกว่า 2 เรื่อง	11	6.9	3	2.5
ไม่ระบุ	1	0.6	2	1.7

4.2.2 แหล่งข้อมูลในการทำผลงานทางวิชาการ

มากกว่าร้อยละ 60 ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีการใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทำผลงานทางวิชาการ โดยมีการใช้ข้อมูลที่ได้จากเกษตรกร เพื่อนร่วมงาน หนังสือพิมพ์ และวารสารทางการเกษตรทั่วไปในระดับพอควร มากกว่าร้อยละ 70 นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรใช้วารสารทางวิชาการในระดับค่อนข้างมาก ส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตรเกษตร (ร้อยละ 74.8) ใช้ข้อมูลจากนักส่งเสริมการเกษตรในระดับพอควร และร้อยละ 48.3 เท่ากับของนักส่งเสริมการเกษตรใช้ข้อมูลจากนักวิชาการเกษตรในระดับพอควรและค่อนข้างมาก (ตารางที่ 4.10) การใช้แหล่งข้อมูลของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างคล้ายกัน ยกเว้นแหล่งที่มาของคู่กรณีที่นักส่งเสริมการเกษตรมีการใช้ข้อมูลจากนักวิชาการเกษตรมากกว่านักวิชาการเกษตรใช้ข้อมูลจากนักส่งเสริมการเกษตร วารสารทางวิชาการจึงเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญมากที่สุดรองลงมา ได้แก่ เกษตรกร เพื่อนร่วมงาน และคู่กรณี

ตารางที่ 4.10 แหล่งข้อมูลในการทำผลงานทางวิชาการ

ประเภทแหล่งที่มา		ความถี่ในการใช้			
		ไม่เคย	พอควร	ค่อนข้างมาก	ไม่ระบุ
เกษตรกร	นักวิชาการ	1(0.6)	105(66.0)	52(32.7)	1(0.6)*
	นักส่งเสริม	4(3.4)	77(65.3)	36(30.5)	1(0.8)
เพื่อนร่วมงาน	นักวิชาการ	1(0.6)	111(69.3)	45(28.3)	2(1.3)
	นักส่งเสริม	5(4.2)	88(74.6)	23(19.5)	2(1.7)
คู่กรณี	นักวิชาการ	29(18.2)	119(74.8)	7(4.4)	4(2.5)
	นักส่งเสริม	2(1.6)	57(48.3)	57(48.3)	2(1.7)
หนังสือพิมพ์	นักวิชาการ	49(30.8)	58(61.6)	7(4.4)	5(3.1)
	นักส่งเสริม	18(15.2)	90(766.3)	7(5.9)	3(2.5)
วารสารทางวิชาการ	นักวิชาการ	-	39(24.5)	118(74.2)	2(1.3)
	นักส่งเสริม	1(0.8)	31(26.3)	86(72.9)	-
วารสารทางการเกษตรทั่วไป	นักวิชาการ	30(18.9)	110(69.2)	16(10.1)	3(1.9)
	นักส่งเสริม	7(5.9)	93(78.8)	18(15.3)	-

*ตัวเลขที่แสดงเป็นค่าร้อยละ

4.2.3 ลำดับความสำคัญของแหล่งข้อมูล

นักวิชาการเกษตรได้ให้ความสำคัญของแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการทำผลงานทางวิชาการ โดยความสำคัญอันดับ 1 เมื่อมองจากค่าร้อยละ ได้แก่ การพูดคุยกับเกษตรกร (ร้อยละ 34.6) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การอ่านจากวารสารทางวิชาการ (ร้อยละ 39.0) เกี่ยวกับความสำคัญอันดับ 2 นักวิชาการเกษตรได้ให้ความสำคัญของการอ่านจากวารสารวิชาการ (ร้อยละ 25.2) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การติดต่อกับคู่กรณี (ร้อยละ 26.3) เกี่ยวกับความสำคัญอันดับ 3 นักวิชาการเกษตรได้ให้ความสำคัญการเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ (ร้อยละ 20.1) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญของการติดต่อกับเพื่อนร่วมงาน (ร้อยละ 26.3) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.11 จึงเห็นได้ว่า การให้ความสำคัญของแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ในการทำผลงานทางวิชาการของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างแตกต่างกัน เมื่อมองภาพรวมในรูปของค่าร้อยละแล้วจะเห็นว่า การอ่านจากวารสารทางวิชาการมีความสำคัญอันดับที่ 1 การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการอันดับที่ 2 และการติดต่อกับเพื่อนร่วมงานมีความสำคัญอันดับที่ 3 การติดต่อกับคู่กรณีมีความสำคัญน้อยมาก การอ่านหนังสือพิมพ์และการค้นคว้าจากฐานข้อมูลแทบไม่มีความสำคัญเลย อาจเนื่องมาจากข้อมูลในหนังสือพิมพ์ไม่มีรายละเอียดที่เพียงพอ รวมทั้งความไม่มั่นใจในความถูกต้องของข้อมูล เพราะไม่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในการอ่าน ส่วนการใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ อาจมีข้อจำกัด เนื่องจากฐานข้อมูลค่อนข้างมีราคาแพง แต่สามารถที่จะทำได้ในสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ เช่น ในมหาวิทยาลัย และที่สถานีทดลอง ผู้ใช้ศูนย์วิจัยมักอยู่กระจัดกระจายในท้องที่ในชนบท จึงอาจเป็นการยากที่จะเดินทางมาใช้

ฐานข้อมูลในสถาบันการศึกษา ที่ค่อนข้างจะแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ก็คือการที่นักวิชาการเกษตรไม่ได้ให้ความสำคัญของนักส่งเสริมการเกษตรเป็นแหล่งสำคัญของข้อมูลเลย ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญนักวิชาการเกษตรเป็นอันดับ 2 มากกว่าการให้ความสำคัญของนักส่งเสริมการเกษตรในฐานะเพื่อนร่วมงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการที่ไม่ค่อยมีการติดต่อสื่อสารกันบ่อย นักวิชาการเกษตรจึงไม่ได้ให้ความสำคัญของนักส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้นักส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างจะมีความใกล้ชิดกับเกษตรกร และเป็นผู้ที่รู้ปัญหาต่าง ๆ ในท้องที่เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.11 ลำดับความสำคัญของแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล		ลำดับความสำคัญ		
		1	2	3
การพูดคุยกับเกษตรกร	นักวิชาการ	55(34.6)	22(13.8)	32(20.1)
	นักส่งเสริม	26(22.0)	17(14.4)	21(17.8)
การเข้าร่วมประชุมทางวิชาการ	นักวิชาการ	27(17.0)	38(23.9)	32(20.1)
	นักส่งเสริม	24(20.3)	29(24.6)	9(7.6)
การอ่านหนังสือพิมพ์	นักวิชาการ	-	3(1.9)	6(3.8)
	นักส่งเสริม	-	3(2.5)	13(11.0)
การติดต่อกับคู่กรณี	นักวิชาการ	-	9(5.7)	16(10.1)
	นักส่งเสริม	14(11.9)	31(26.3)	12(10.2)
การอ่านจากวารสารทางวิชาการ	นักวิชาการ	52(32.7)	40(25.2)	28(17.6)
	นักส่งเสริม	46(39.0)	24(20.3)	20(16.9)
การติดต่อกับเพื่อนร่วมงาน	นักวิชาการ	16(10.1)	35(22.0)	23(14.5)
	นักส่งเสริม	3(2.5)	12(10.2)	31(26.3)
การค้นคว้าจากฐานข้อมูล	นักวิชาการ	7(4.4)	9(5.7)	17(10.7)
	นักส่งเสริม	5(4.2)	2(1.7)	12(10.2)
ไม่ระบุ	นักวิชาการ	13(1.3)	3(1.9)	5(3.1)
	นักส่งเสริม	-	-	-

* ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงค่าร้อยละ

4.2.4 การอ่านวารสารทางวิชาการ

ส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตรอ่านวารสารวิชาการเกษตรค่อนข้างบ่อย อ่านวิทยาสารเกษตรศาสตร์นาน ๆ ครั้งถึงพอสมควร อ่านวารสารเกษตร และวารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยอ่านวารสารสงขลานครินทร์ วารสารวิจัยและส่งเสริมการเกษตร วารสารเกษตร และวารสารเทคโนโลยีสุรนารี ขณะที่ส่วนใหญ่ของนักส่งเสริมการเกษตรอ่านวารสารวิชาการเกษตรพอควรถึงค่อนข้างบ่อย อ่านวิทยาสารเกษตรศาสตร์ และวารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยอ่านวารสารสงขลานครินทร์ วารสาร

วิจัยและส่งเสริมการเกษตร วารสารแก่นเกษตร วารสารเกษตร และวารสารเทคโนโลยีสุรนารี (ตารางที่ 4.12) จึงเห็นได้ว่า การที่นักวิชาการเกษตรอ่านวารสารวิชาการเกษตรค่อนข้างบ่อยนั้น เนื่องจากวารสารดังกล่าวหน่วยงานต้นสังกัด คือกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานที่จัดพิมพ์วารสารดังกล่าว นักวิชาการเกษตรอาจมีความคุ้นเคยและง่ายต่อการจัดหามาอ่าน เนื่องจากเป็นวารสารของหน่วยงานของตนเอง วารสารที่มีการอ่านรองลงไปสำหรับนักวิชาการเกษตร คือ วิทยาสารเกษตรศาสตร์ ส่วนวารสารอื่นๆ มีการอ่านนานๆ ครั้งถึงไม่เคยนั้น อาจเนื่องมาจากไม่ค่อยได้ทำงานวิจัย เพราะงานส่งเสริมเป็นงานที่จะต้องออกพื้นที่ค่อนข้างบ่อย เวลาที่ใช้เพื่อการวิจัยจึงไม่มีหรือมีแต่น้อยมาก

ตารางที่ 4.12 การอ่านวารสารทางวิชาการ

ประเภทวารสาร		ความถี่ในการอ่าน				
		ไม่เคย	นานๆครั้ง	พอควร	ค่อนข้างบ่อย	ไม่ระบุ
วิทยาสารเกษตรศาสตร์	นักวิชาการ	4.4	43.4	40.3	11.3	0.6**
(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)*	นักส่งเสริม	21.2	59.3	13.6	5.1	0.8
วารสารสงขลานครินทร์	นักวิชาการ	52.8	35.2	9.4	1.9	0.6
(มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์)	นักส่งเสริม	78.8	17.8	-	-	3.4
วารสารวิจัยและส่งเสริมการ	นักวิชาการ	62.5	30.2	5.7	1.3	-
เกษตร (มหาวิทยาลัยแม่โจ้)	นักส่งเสริม	46.6	44.1	4.2	3.4	1.7
วารสารแก่นเกษตร	นักวิชาการ	34.0	47.8	11.9	6.3	-
(มหาวิทยาลัยขอนแก่น)	นักส่งเสริม	51.9	41.5	5.1	1.7	0.8
วารสารเกษตร	นักวิชาการ	47.2	35.8	13.8	3.1	-
(มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)	นักส่งเสริม	63.6	31.4	1.7	0.8	2.5
วารสารเทคโนโลยีสุรนารี	นักวิชาการ	81.8	17.0	0.6	0.6	-
(มหาวิทยาลัยสุรนารี)	นักส่งเสริม	89.0	7.6	-	-	3.4
วารสารสำนักงานคณะกรรมการ	นักวิชาการ	22.0	47.8	17.0	11.3	1.9
วิจัยแห่งชาติ	นักส่งเสริม	16.9	69.5	9.3	2.5	1.7
วารสารวิชาการเกษตร	นักวิชาการ	1.3	8.2	29.6	61.0	-
(กรมวิชาการเกษตร)	นักส่งเสริม	5.9	33.9	31.4	25.4	3.4

* เครื่องหมายวงเล็บ หมายถึงสถาบันที่ออกวารสารนั้น

** ตัวเลขแสดงถึงค่าร้อยละ

4.2.5 การอ่านวารสารเสริมความรู้ทางการเกษตร

ส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตรอ่านวารสารกสิกรค่อนข้างบ่อย อ่านวารสารส่งเสริมการเกษตร วารสารเคหการเกษตร วารสารชาวสวน และวารสารเทคโนโลยีชาวบ้านนาน ๆ ครั้ง และไม่เคยอ่านวารสารเมืองเกษตร ขณะที่ส่วนใหญ่ของนักส่งเสริมการเกษตรอ่านวารสารส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างบ่อย อ่านวารสารเคหการเกษตร วารสารกสิกร วารสารชาวบ้าน และวารสารเทคโนโลยีชาวบ้านนาน ๆ ครั้ง และไม่เคยอ่านวารสารเมืองเกษตร (ตารางที่ 4.13) พฤติกรรมการอ่านวารสารเสริมความรู้ทางการเกษตรของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างคล้ายกัน จะแตกต่างกันก็เพียงแต่วารสารที่อ่านค่อนข้างบ่อย โดยนักวิชาการเกษตรอ่านวารสารกสิกรค่อนข้างบ่อย เนื่องจากวารสารนี้ออกโดยกรมวิชาการเกษตร จึงค่อนข้างแพร่หลายและเป็นที่รู้จักของนักวิชาการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ขณะเดียวกัน การที่ส่วนใหญ่ของนักส่งเสริมการเกษตรอ่านวารสารส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างบ่อยก็เนื่องจากกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ออกวารสารนี้ นักส่งเสริมการเกษตรจึงมีความคุ้นเคยเป็นส่วนใหญ่ เมื่อมองภาพรวมแล้วนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรอ่านวารสารประเภทนี้น้อยมาก อาจเป็นไปได้ว่าหนังสือประเภทนี้เป็นเรื่องราวทั่ว ๆ ไป ข้อมูลหรือสถิติต่าง ๆ ของตัวเลขไม่ค่อยมีหรือมีแต่อาจขาดความแม่นยำ จึงทำให้นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรไม่ค่อยได้อ่านวารสารประเภทนี้

ตารางที่ 4.13 การอ่านวารสารเสริมความรู้ทางการเกษตร

ประเภทวารสาร		ความถี่ในการอ่าน				ไม่ระบุ
		ไม่เคย	นาน ๆครั้ง	พอควร	ค่อนข้างบ่อย	
วารสารส่งเสริมการเกษตร	นักวิชาการ	32.7	46.5	15.1	5.0	0.6
	นักส่งเสริม	1.7	5.9	16.1	76.3	-
วารสารเคหการเกษตร	นักวิชาการ	22.0	44.0	19.5	13.4	1.3
	นักส่งเสริม	7.6	45.8	26.3	19.5	0.8
วารสารกสิกร	นักวิชาการ	1.9	2.5	19.5	76.1	-
	นักส่งเสริม	5.9	55.9	24.6	13.6	-
วารสารชาวสวน	นักวิชาการ	39.6	44.0	13.2	2.5	0.6
	นักส่งเสริม	18.6	60.2	11.9	7.6	1.7
วารสารเมืองเกษตร	นักวิชาการ	71.7	22.0	3.1	1.3	1.9
	นักส่งเสริม	61.9	29.7	5.1	0.8	2.5
วารสารเทคโนโลยีชาวบ้าน	นักวิชาการ	9.4	42.8	24.5	23.3	-
	นักส่งเสริม	8.5	55.9	22.9	11.9	0.8

4.2.6 การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

รายละเอียดเกี่ยวกับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.14

การตีพิมพ์ในวารสารในประเทศ : ราวสองในสาม (ร้อยละ 67.9) ของนักวิชาการเกษตรมีการตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารต่าง ๆ ในประเทศ โดยราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ32.7) ตีพิมพ์ 1-2 เรื่อง ร้อยละ 22.6 3-9 เรื่อง และร้อยละ 12.6 มากกว่า 9 เรื่อง ขณะที่ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 26.3) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการในวารสารต่าง ๆ ในประเทศเช่นเดียวกัน ร้อยละ 17.8 ตีพิมพ์ 1-2 เรื่อง ร้อยละ 6.8 3-9 เรื่อง และร้อยละ 1.7 มากกว่า 9 เรื่อง นักวิชาการเกษตรจึงมีแนวโน้มในการพิมพ์ผลงานทางวิชาการในวารสารในประเทศมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศ : ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.8) ของนักวิชาการเกษตรได้มีการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการในวารสารต่างประเทศ โดยร้อยละ 17.0 ตีพิมพ์ 1 เรื่อง ร้อยละ 6.3 2 เรื่อง และร้อยละ 7.5 มากกว่า 2 เรื่อง ขณะที่เพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 3.4) ของนักส่งเสริมการเกษตรตีพิมพ์เพียง 1 เรื่อง นักวิชาการเกษตรจึงมีแนวโน้มในการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการในวารสารต่างประเทศมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการในประเทศ : เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 89.3) ของนักวิชาการเกษตรมีการนำเสนอผลงานทางวิชาการในที่ประชุมทางวิชาการภายในประเทศ โดยราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 31.4) ที่เสนอ 1-2 เรื่อง ร้อยละ 30.2 3-9 เรื่อง และร้อยละ 27.0 มากกว่า 9 เรื่อง ขณะที่ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 33.1) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการนำเสนอเช่นเดียวกัน โดยร้อยละ 22.1 นำเสนอ 1-2 เรื่อง ร้อยละ 7.6 3-9 เรื่อง และร้อยละ 1.7 มากกว่า 9 เรื่อง นักวิชาการเกษตรมีแนวโน้มในการนำเสนอผลงานทางวิชาการในที่ประชุมทางวิชาการในประเทศมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการในต่างประเทศ : ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 28.3) ของนักวิชาการเกษตรเคยมีการนำเสนอผลงานในที่ประชุมทางวิชาการในต่างประเทศ โดยร้อยละ 13.8 นำเสนอ 1 เรื่อง ร้อยละ 6.3 2 เรื่อง และร้อยละ 8.2 มากกว่า 2 เรื่อง ขณะที่เพียง 1 ส่วนน้อย (ร้อยละ 2.5) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการนำเสนอในที่ประชุมทางวิชาการในต่างประเทศเช่นเดียวกัน โดยร้อยละ 1.7 นำเสนอ 1 เรื่อง และร้อยละ 0.8 2 เรื่อง นักวิชาการเกษตรมีแนวโน้มในการนำเสนอผลงานทางวิชาการในที่ประชุมทางวิชาการในต่างประเทศมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร

การนำเสนอทางโทรทัศน์ : ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 25.8) ของนักวิชาการเกษตรมีการนำเสนอผลงานทางวิชาการทางโทรทัศน์ โดยร้อยละ 18.2 นำเสนอ 1 เรื่อง ร้อยละ 3.8 เท่ากันนำเสนอ 2 เรื่อง และมากกว่า 2 เรื่อง ขณะที่ราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 21.2) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการนำเสนอทางโทรทัศน์เช่นเดียวกัน โดยร้อยละ 7.6 เท่ากันนำเสนอ 1 เรื่อง และ 2 เรื่อง และ 5.9 มากกว่า 2 เรื่อง นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรจึงไม่มีความแตกต่างกันในการนำเสนอผลงานทางวิชาการทางโทรทัศน์

การนำเสนอทางวิทยุ : ราวหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 25.8) ของนักวิชาการเกษตรมีการนำเสนอผลงานทางวิชาการทางวิทยุ โดยร้อยละ 13.8 นำเสนอ 1 เรื่อง ร้อยละ 9.4 2-3 เรื่อง และร้อยละ 2.5 มากกว่า 3 เรื่อง ขณะที่เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.1) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการนำเสนอผลงานทางวิทยุ โดยร้อยละ 13.6 นำเสนอ 1 เรื่อง ร้อยละ 16.9 2 เรื่อง และร้อยละ 18.6 มากกว่า 3 เรื่อง นักส่งเสริมการเกษตรจึงมีแนวโน้มในการเสนอผลงานทางวิชาการทางวิทยุมากกว่านักวิชาการเกษตร

การจัดทำในรูปของรายงาน : ส่วนใหญ่ของนักิชาการเกษตร (ร้อยละ 83.0) มีการจัดทำผลงานทางวิชาการในรูปของรายงาน (report) โดยร้อยละ 18.9 มีการจัดทำรายงานเป็นรูปเล่ม 1 เรื่อง ร้อยละ 23.9 2-5 เรื่อง และร้อยละ 40.2 มากกว่า 5 เรื่อง ขณะที่ราวสองในสาม (ร้อยละ 65.2) มีการจัดทำผลงานทางวิชาการในรูปของรายงาน โดยร้อยละ 21.2 ทำรายงาน 1 เรื่อง ร้อยละ 14.7 2-5 เรื่อง และร้อยละ 9.3 มากกว่า 5 เรื่อง นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรไม่มีความแตกต่างกันในการนำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปของการจัดทำเป็นรายงาน

เมื่อมองในภาพรวมจะเห็นได้ว่า นักวิชาการเกษตรจะมีพฤติกรรมที่มากกว่าไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการตีพิมพ์ในวารสารในประเทศ การตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศ การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการในประเทศ การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการในต่างประเทศ การนำเสนอทางวิทยุ และการจัดทำในรูปของรายงาน ยกเว้นในกรณีของการนำเสนอทางโทรทัศน์ที่ทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกัน ความแตกต่างดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากลักษณะของงาน (nature of work) ซึ่งนักวิชาการเกษตรจะต้องทำงานวิจัยเป็นหลักมากกว่านักส่งเสริมการเกษตรที่จะต้องออกท้องที่ จึงส่งผลให้นักวิชาการเกษตรมีพฤติกรรมที่มากกว่าในลักษณะดังกล่าวข้างต้น

ตารางที่ 4.14 การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

วิธีการเผยแพร่	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ(n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การตีพิมพ์ในวารสารในประเทศ				
ไม่เคย	49	30.8	85	72.0
1-2 เรื่อง	52	32.7	21	17.8
3-9 เรื่อง	36	22.6	8	6.8
มากกว่า 9 เรื่อง	20	12.6	2	1.7
ไม่ระบุ	2	1.3	2	1.7
การตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศ				
ไม่เคย	108	67.9	111	94.1
1 เรื่อง	27	17.0	4	3.4
2 เรื่อง	10	6.1	-	-
มากกว่า 2 เรื่อง	12	7.5	-	-
ไม่ระบุ	2	1.3	3	2.5

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

วิธีการเผยแพร่	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ(n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการในประเทศ				
ไม่เคย	15	9.4	79	66.9
1-2 เรื่อง	51	32.1	26	22.1
3-9 เรื่อง	48	30.2	9	7.6
มากกว่า 9 เรื่อง	43	27.0	2	1.7
ไม่ระบุ	2	1.3	2	1.7
การนำเสนอที่ประชุมทางวิชาการในต่างประเทศ				
ไม่เคย	112	70.4	111	94.1
1 เรื่อง	22	13.8	2	1.7
2 เรื่อง	10	6.3	1	0.8
มากกว่า 2 เรื่อง	13	8.2	-	-
ไม่ระบุ	2	1.3	4	3.4
การนำเสนอทางโทรทัศน์				
ไม่เคย	117	73.6	89	75.4
1 เรื่อง	29	18.2	9	7.6
2 เรื่อง	6	3.8	9	7.6
มากกว่า 2 เรื่อง	6	3.8	7	5.9
ไม่ระบุ	1	0.6	4	3.4
การนำเสนอทางวิทยุ				
ไม่เคย	117	73.6	58	49.2
1 เรื่อง	22	13.8	16	13.6
2 เรื่อง	15	9.4	20	16.9
มากกว่า 2 เรื่อง	4	2.5	22	18.6
ไม่ระบุ	1	0.6	2	1.7
การจัดทำในรูปของรายงาน				
ไม่เคย	24	15.1	39	33.1
1 เรื่อง	30	18.9	25	21.2
2 เรื่อง	38	23.9	41	34.7
มากกว่า 2 เรื่อง	64	40.2	11	9.3
ไม่ระบุ	3	1.9	2	1.7

4.3 รูปแบบในการติดต่อสื่อสารและการส่งเสริม

4.3.1 รูปแบบในการติดต่อสื่อสาร

นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา รายละเอียดในตารางที่ 4.15

การเดินทางไปหาคู่กรณี : ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.0) ของนักวิชาการมีการเดินทางไปหานักส่งเสริมการเกษตร โดยร้อยละ 15.7 ไปหานักส่งเสริมการเกษตรระหว่าง 1-2 ครั้ง ร้อยละ 13.2 3-4 ครั้ง และร้อยละ 22.0 มากกว่า 4 ครั้ง ขณะที่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.8) ของนักส่งเสริมการเกษตรมีการเดินทางไปหานักวิชาการเกษตร โดยร้อยละ 21.2 เดินทงไปหา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 23.8 3-4 ครั้ง และร้อยละ 33.9 มากกว่า 4 ครั้ง นักส่งเสริมการเกษตรมีแนวโน้มในการเดินทางไปหานักวิชาการเกษตรมากกว่าการที่นักวิชาการเกษตรเดินทางมาหานักส่งเสริมการเกษตร

การโทรศัพท์ไปหาคู่กรณี : ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49.0) ของนักวิชาการเกษตรเคยมีการโทรศัพท์ไปหานักส่งเสริมการเกษตร โดยร้อยละ 10.3 โทรศัพท์ไปหา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 9.4 3-4 ครั้ง และร้อยละ 23.3 มากกว่า 4 ครั้ง ขณะที่ราวสองในสาม (ร้อยละ 67.8) ของนักส่งเสริมการเกษตรเคยมีการโทรศัพท์ไปหานักวิชาการเกษตร โดยร้อยละ 11.8 โทรศัพท์ไปหา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 18.6 3-4 ครั้ง และร้อยละ 37.6 มากกว่า 4 ครั้ง นักส่งเสริมการเกษตรมีแนวโน้มในการโทรศัพท์ไปหานักวิชาการเกษตรมากกว่าการที่นักวิชาการเกษตรโทรศัพท์ไปหานักส่งเสริมการเกษตร

การพบในที่ประชุมร่วมกัน : ราวสองในสาม (ร้อยละ 66.0) ของนักวิชาการเกษตรเคยมีการพบปะกับนักส่งเสริมการเกษตรในการประชุมร่วมกัน โดยร้อยละ 16.3 เคยพบนักส่งเสริมการเกษตร 1-2 ครั้ง ร้อยละ 19.5 3-4 ครั้ง และร้อยละ 30.2 มากกว่า 4 ครั้ง ขณะที่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.1) ของนักส่งเสริมการเกษตรเคยพบนักวิชาการเกษตรในการประชุมร่วมกัน โดยร้อยละ 29.7 เคยพบนักวิชาการเกษตร 1-2 ครั้ง ร้อยละ 23.7 3-4 ครั้ง และร้อยละ 29.7 มากกว่า 4 ครั้ง นักส่งเสริมการเกษตรมีแนวโน้มในการพบกับนักวิชาการเกษตรในที่ประชุมร่วมกัน มากกว่าการที่นักวิชาการเกษตรพบนักส่งเสริมการเกษตร

การมีคู่กรณีเดินทางมาหา : ราวสองในสาม (ร้อยละ 60.4) ของนักวิชาการเกษตรระบุว่าเคยมีนักส่งเสริมการเกษตรเดินทางมาหา โดยร้อยละ 19.5 ระบุว่านักส่งเสริมการเกษตรเคยเดินทางมาหา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 6.9 3-4 ครั้ง และร้อยละ 37.1 มากกว่า 4 ครั้ง ขณะที่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) ของนักส่งเสริมการเกษตรระบุว่านักวิชาการเกษตรเคยเดินทางมาหา โดยร้อยละ 21.2 ระบุว่านักวิชาการเกษตรเดินทางมาหา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 13.5 3-4 ครั้ง และร้อยละ 24.6 มากกว่า 4 ครั้ง นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรจึงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการมีคู่กรณีเดินทางมาหา

การมีคู่กรณีโทรศัพท์มาหา : ราวครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.6) ของนักวิชาการเกษตร ระบุว่านักส่งเสริมการเกษตรเคยมีการโทรศัพท์มาหา โดยร้อยละ 16.4 ระบุว่านักส่งเสริมการเกษตรโทรศัพท์มาหา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 12.5 3-4 ครั้ง และร้อยละ 29.5 มากกว่า 4 ครั้ง ขณะที่ราว

ครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.3) ของนักส่งเสริมการเกษตร ระบุว่านักวิชาการเกษตรเคยมีการโทรศัพท์มาหา โดยร้อยละ 21.2 ของนักส่งเสริมการเกษตร ระบุว่านักวิชาการเกษตรเคยโทรศัพท์มาหา 1-2 ครั้ง ร้อยละ 13.5 3-4 ครั้ง และร้อยละ 24.6 มากกว่า 4 ครั้ง นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรจึงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการมีคู่กรณีโทรศัพท์มาหา

ตารางที่ 4.15 การติดต่อสื่อสาร

ประเภทการติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเดินทางไปหาคู่กรณี				
ไม่เคย	56	35.2	16	13.6
1-2 ครั้ง	25	15.7	25	21.2
3-4 ครั้ง	21	13.2	28	23.8
มากกว่า 4 ครั้ง	35	22.0	40	33.9
ไม่ระบุ	22	13.8	9	7.6
การโทรศัพท์ไปหาคู่กรณี				
ไม่เคย	58	36.5	28	23.7
1-2 ครั้ง	26	16.3	14	11.8
3-4 ครั้ง	15	9.4	22	18.6
มากกว่า 4 ครั้ง	37	23.3	44	37.3
ไม่ระบุ	23	14.5	10	8.5
การพบปะในที่ประชุมร่วมกัน				
ไม่เคย	33	20.8	9	7.6
1-2 ครั้ง	26	16.3	35	29.7
3-4 ครั้ง	31	19.5	28	23.7
มากกว่า 4 ครั้ง	48	30.2	35	29.7
ไม่ระบุ	21	13.2	11	9.3
การพบปะในที่ประชุมทางวิชาการทั่วไป	28	17.6	14	11.9
ไม่เคย	32	20.1	39	33.0
1-2 ครั้ง	32	20.1	30	25.4
3-4 ครั้ง	43	27.0	25	21.2
มากกว่า 4 ครั้ง	24	15.1	10	8.5
ไม่ระบุ				

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ประเภทการติดต่อสื่อสาร	พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การมีคู่กรณีเดินทางมาหา				
ไม่เคย	33	23.9	23	19.5
1-2 ครั้ง	31	19.5	27	22.9
3-4 ครั้ง	11	6.9	22	18.6
มากกว่า 4 ครั้ง	59	37.1	38	32.2
ไม่ระบุ	25	15.7	8	6.8
การมีคู่กรณีโทรศัพท์มาหา				
ไม่เคย	45	28.2	40	33.9
1-2 ครั้ง	26	16.4	25	21.2
3-4 ครั้ง	20	12.5	16	13.5
มากกว่า 4 ครั้ง	47	29.5	29	24.6
ไม่ระบุ	21	13.2	8	6.8

4.3.2 รูปแบบของการส่งเสริม

ได้มีการกำหนดรูปแบบของการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรออกเป็น 4 แบบ ราวครึ่งหนึ่งของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยกับรูปแบบ (4) ราวหนึ่งในห้า (ร้อยละ 20.7) ของนักวิชาการเกษตรเห็นด้วยกับรูปแบบ (1) ร้อยละ 22.0 ของนักวิชาการ และร้อยละ 2.5 ของนักส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยกับรูปแบบ (2) ขณะที่ราวหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.3) ของนักส่งเสริมการเกษตร และร้อยละ 6.9 ของนักวิชาการเกษตรเห็นด้วยกับรูปแบบ (3) นอกจากนี้ ร้อยละ 1.3 ของนักวิชาการเกษตรยังได้เสนอรูปแบบ (5) ด้วย ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.16 จึงเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตร เห็นว่ารูปแบบ (4) คือความรู้ที่ได้จากการประดิษฐ์คิดค้นจากศูนย์วิจัย หรือสถานีทดลองจะส่งผ่านไปยังสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร แล้วจึงส่งไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หลังจากนั้นจึงนำไปส่งเสริมเผยแพร่ให้กับเกษตรกรต่อไป เหตุผลในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมเผยแพร่ก็มีความแตกต่างกันออกไป กลุ่มผู้ที่เห็นด้วยกับรูปแบบการส่งเสริมเผยแพร่ก็มีความแตกต่างกันออกไป กลุ่มผู้ที่เห็นด้วยกับรูปแบบ (4) ได้ให้เหตุผลที่สำคัญ คือ มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเอกภาพเพราะมีการร่วมมือของหน่วยงานต่างกันอย่างแท้จริง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะได้รับการถ่ายทอดความรู้อย่างถูกต้อง และเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีเทคนิคในด้านการส่งเสริมย่อมดีกว่าการที่จะให้นักวิชาการเกษตรไปส่งเสริมให้กับเกษตรกร เพราะยังขาดทักษะที่เพียงพอ กลุ่มผู้ที่เห็นด้วยกับรูปแบบ (3) ได้ให้เหตุผลที่สำคัญ คือ ข้อมูลมีความถูกต้อง แม่นยำ และมีความรวดเร็ว กลุ่มที่เห็นด้วยกับรูปแบบ (3) ได้ให้เหตุผล

ที่สำคัญ คือ การร่วมมือกันของต่างหน่วยงานแต่อยู่ภายในกรมเดียวกันจะง่ายกว่าการร่วมมือกันของต่างหน่วยงานและต่างกรมกันด้วย และเป็นการทดลองผลดูก่อนที่จะมีการถ่ายทอดความรู้ต่อไป กลุ่มผู้ที่เห็นด้วยกับรูปแบบ (2) ได้ให้เหตุผลว่า การร่วมมือและประสานงานกับของต่างหน่วยงานในองค์การเดียวกันย่อมดีกว่าต่างองค์การ จะทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ยังมีความคล่องตัว รวดเร็ว และไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน กลุ่มผู้ที่เห็นด้วยกับรูปแบบ (5) ได้ให้เหตุผลที่สำคัญ คือ คล่องตัวในการส่งเสริม และสามารถรู้ข้อมูลย้อนกลับ (feed back) ของกันและกัน และการรวมนักวิชาการเกษตร สำนักวิจัยและพัฒนา และนักส่งเสริมการเกษตรเข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการส่งเสริมสูงสุด

ตารางที่ 4.16 รูปแบบของการส่งเสริม

ประเภทของรูปแบบ	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ		นักส่งเสริม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(1) 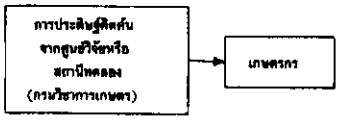	33	20.7	-	-
(2) 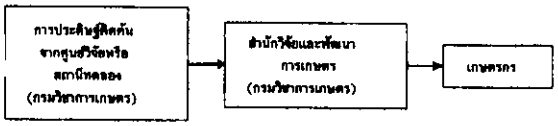	35	22.0	3	2.5
(3) 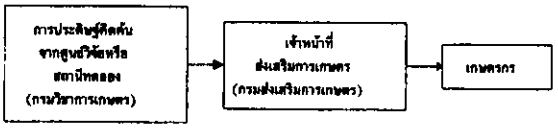	11	6.9	44	37.3
(4) 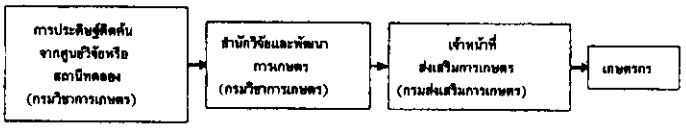	78	49.1	67	56.8
(5) 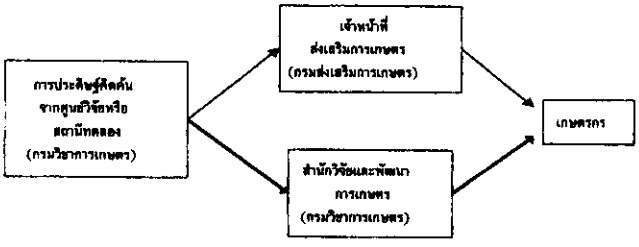	2	1.3	-	-
ไม่ระบุ	2	1.3	4	3.4
รวม	159	100.0	118	100.0

4.4 ความคิดเห็นที่มีต่อการวิจัย การส่งเสริม และการเชื่อมโยงการวิจัยกับการส่งเสริม

4.4.1 ความคิดเห็นที่มีต่อการวิจัย

มากกว่าร้อยละ 60 ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตร เห็นด้วยอย่างมากกับคำถามข้อ 1, 4 และ 5 โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 7-9 เห็นด้วยในระดับปานกลางถึงมากสำหรับคำถามข้อที่ 2, 3 และ 6 โดยสเกลอยู่ในช่วงระดับ 5-8 จึงเห็นได้ว่าทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรค่อนข้างมีความคิดเห็นที่เป็นไปทางบวกต่อการวิจัย และสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ตารางที่ 4.17) ไม่มีความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการวิจัยระหว่างนักวิชาการเกษตรกับนักส่งเสริมการเกษตร

4.4.2 ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริม

นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน โดยเห็นด้วยปานกลางถึงมากต่อคำถามข้อที่ 5 สเกลอยู่ในช่วงระดับ 5-8 แต่ทั้งสองกลุ่มค่อนข้างจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดต่อคำถามข้อที่ 1,4 และ 6 ซึ่งเป็นคำถามปฏิเสธ นักวิชาการเกษตรเห็นด้วยปานกลางสำหรับคำถามข้อที่ 1 (สเกล 4-6) เห็นด้วยปานกลางถึงมากสำหรับคำถามข้อ 4-6 (สเกล 6-8) ส่วนนักส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยน้อยต่อคำตอบข้อที่ 1 (สเกล 2-3) น้อยถึงปานกลาง สำหรับคำถามข้อที่ 4 (สเกล 3-5) และปานกลางสำหรับคำถามข้อที่ 6 (สเกล 4-6) ส่วนคำถามข้อที่ 2 และ 3 ก็มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด นักวิชาการเกษตรจะมีความคิดเห็นที่กระจายไปในทุกระดับของสเกล ขณะที่ส่วนใหญ่ของนักส่งเสริมการเกษตรจะอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง (สเกล 2-4) สำหรับคำถามข้อที่ 2 นักวิชาการเกษตรเห็นด้วยปานกลางถึงมาก (สเกล 5-7) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยอย่างมาก (สเกล 8-10) ต่อคำถามข้อที่ 3 (ตารางที่ 4.18) จึงเห็นได้ว่าความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด นักส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากกว่านักวิชาการเกษตรสำหรับความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริม

4.4.3 ความคิดเห็นที่มีต่อการเชื่อมโยงการวิจัยกับการส่งเสริม

ทั้งนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นที่มีต่อการเชื่อมโยงการวิจัยกับการส่งเสริมที่คล้ายกัน โดยส่วนใหญ่จะเห็นด้วยอย่างมากสำหรับคำถามข้อที่ 1, 2, 5 และ 6 สเกลอยู่ในช่วงระดับ 8-10 ส่วนคำถามข้อที่ 3 และ 4 มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยนักวิชาการเกษตรเห็นด้วยน้อยถึงปานกลาง (สเกล 3-5) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรเห็นด้วยปานกลาง (สเกล 4-6) ดังตารางที่ 4.19 อย่างไรก็ตาม เมื่อมองในภาพรวมแล้วทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะเห็นด้วย (เป็นไปในทางบวก) คือความคิดเห็นดังกล่าวค่อนข้างจะคล้ายกัน

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นที่มีต่อการวิจัย

ข้อความ		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		น้อย				ปานกลาง					มาก
1. หากไม่มีการคิดค้นหรือประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ทางการเกษตรขึ้นการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมเกษตรก็เกิดขึ้นได้ยาก	นักวิชาการ	0.6	1.3	1.9	1.3	3.1	7.5	16.4	30.2	21.4	16.4
	นักส่งเสริม	0.8	0.8	-	2.5	10.2	13.6	17.8	25.4	16.1	12.7
2. การทดลองตามศูนย์วิจัยหรือสถานีทดลอง มักมุ่งที่ประเด็นของผลผลิตสูงสุดมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ซึ่งผลผลิตสูงสุดไม่ได้หมายถึงผลตอบแทน(กำไร) สูงสุด อาจมีปัจจัย อื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ราคาของปุ๋ย หรือสารเคมี นักวิชาการเกษตรจึงมักใช้ตัวแปรในการทดสอบการวิจัยที่ไม่พอเพียง และให้ความสนใจ กับข้อมูลทางเศรษฐกิจน้อยมาก	นักวิชาการ	-	6.9	5.0	6.3	18.9	18.9	17.0	17.6	6.3	3.1
	นักส่งเสริม	-	1.7	1.7	4.2	12.7	14.4	23.7	25.4	8.5	7.6
3. การค้นคว้าวิจัยของนักวิชาการเกษตรมักขาดข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย (เกษตรกร)	นักวิชาการ	-	5.7	4.4	6.9	22.6	18.2	13.8	19.5	5.0	3.8
	นักส่งเสริม	1.7	4.2	5.9	6.8	16.1	13.6	19.5	22.0	8.5	1.7
4. การทดลองในศูนย์วิจัยหรือสถานีทดลองของนักวิชาการเกษตรมักควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ได้ เมื่อนำมาประยุกต์ในเรือกสวนไร่นาแล้วผลผลิตที่ได้จะน้อยกว่าที่ได้จากการทดลองในศูนย์วิจัยหรือสถานีทดลอง	นักวิชาการ	-	2.5	3.8	3.1	12.6	11.9	13.2	35.2	10.7	6.3
	นักส่งเสริม	-	1.7	0.8	5.1	9.3	10.2	14.4	34.7	16.1	7.6
5. การวิจัยในเรือกสวนไร่นาของเกษตรกร (on-farm research) เป็นทางเลือกทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาผลิตผลที่ได้ต่างไปจากผลิตผลที่ได้ จากการทดลองตามศูนย์วิจัยหรือสถานีทดลอง	นักวิชาการ	-	1.3	2.5	1.9	8.2	8.8	15.7	29.6	21.4	10.1
	นักส่งเสริม	-	-	-	1.7	5.9	8.5	22.9	24.6	27.1	9.3
6. การวิจัยทางการเกษตรบางครั้งไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เพราะเป็นการวิจัยที่ไม่ได้คำนึงถึงสถานการณ์ที่เป็นจริง ผลที่ได้จากการวิจัยจึงไม่สามารถนำ ไปประยุกต์ใช้ในสภาพที่เป็นจริงในเรือกสวนไร่นาของเกษตรกรได้	นักวิชาการ	0.6	5.0	7.5	4.4	15.7	15.1	22.0	15.7	6.9	5.7
	นักส่งเสริม	-	1.7	2.5	5.1	10.2	14.4	18.6	18.6	19.5	8.5

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริม

ข้อความ		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		น้อย				ปานกลาง					มาก
1. การเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการทดลองตามศูนย์วิจัยหรือสถานีทดลอง สามารถที่จะทำได้เป็นอย่างดี โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นคนกลางนำไปเผยแพร่	นักวิชาการ	1.9	5.0	8.8	14.5	20.8	15.7	10.1	12.6	4.4	5.0
	นักส่งเสริม	8.5	24.6	32.2	11.9	11.9	6.8	2.5	0.8	-	0.8
2. นักวิชาการเกษตรควรนำผลที่ได้จากการทดลองเสนอผ่านไปยังเกษตรกรโดยตรง โดยไม่ต้องผ่านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร) จะดีกว่าเพราะข้อมูลจะมีความแม่นยำมากกว่า	นักวิชาการ	1.3	6.9	6.9	10.1	17.6	8.2	13.8	18.2	6.9	9.4
	นักส่งเสริม	10.2	17.8	23.7	16.9	13.6	9.3	4.2	2.5	0.8	0.8
3. จะเป็นการดีกว่าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเป็นคนกลางนำความรู้ไปส่งเสริมเผยแพร่แก่เกษตรกร เพราะได้รับการฝึกอบรมทางด้านสังคมศาสตร์มามีประสบการณ์ในการพูดและการใช้ภาษาที่ง่ายเกษตรกรจะเข้าใจได้เป็นอย่างดี	นักวิชาการ	1.9	2.5	5.7	11.9	24.5	10.7	17.0	15.7	6.9	2.5
	นักส่งเสริม	-	0.8	0.8	-	7.6	7.6	9.3	31.4	27.1	15.3
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมักไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับสูตรคณิตศาสตร์หรือสถิติการแปลผลที่ได้จากการวิจัยในศูนย์วิจัย หรือสถานีทดลองจึงค่อนข้างมีปัญหาเมื่อนำไปส่งเสริมเผยแพร่ให้กับเกษตรกร	นักวิชาการ	0.6	2.5	2.5	5.7	14.5	15.7	15.7	26.4	10.7	4.4
	นักส่งเสริม	2.5	5.1	14.4	13.6	22.0	11.9	8.5	13.6	4.2	3.4
5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเมื่อมีการนำเอาความรู้ที่ได้จากการประดิษฐ์คิดค้นไปส่งเสริมเผยแพร่จึงเป็นเรื่องที่ท้าทาย เพราะไม่อาจมองภาพพจน์ของสิ่งที่จะออกมาได้ชัดเจนนัก เนื่องจากต้องเผชิญกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง	นักวิชาการ	-	0.6	0.6	3.8	10.7	18.9	27.7	23.3	6.3	5.0
	นักส่งเสริม	0.8	1.7	3.4	5.1	22.9	18.6	19.5	16.9	8.5	0.8
6. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมักไม่ค่อยให้ความไว้วางใจต่อการวิจัยรวมทั้งไม่ค่อยได้ให้คำแนะนำปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ต้องอาศัยการวิจัยเป็นตัวแก้ไขปัญหา	นักวิชาการ	-	1.9	1.9	6.9	18.2	15.1	20.8	23.3	8.2	2.5
	นักส่งเสริม	1.7	8.5	11.0	20.3	18.6	12.7	13.6	10.2	1.7	0.8

*คำถามปฏิเสธ

ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็น ที่มีต่อการเชื่อมโยงการวิจัยกับการส่งเสริม

ข้อความ		1 น้อย	2	3	4	5 ปานกลาง	6	7	8	9	10 มาก
1. การร่วมมือกันอย่างแท้จริงระหว่างกรมวิชาการเกษตรกับกรมส่งเสริมการ	นักวิชาการ	-	1.9	1.3	1.3	6.3	8.8	17.0	32.1	13.2	18.2
เกษตรจะเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของประเทศ	นักส่งเสริม	-	-	0.8	-	3.4	5.1	7.6	20.3	22.9	39.8
2. ความเห็นที่สอดคล้องต้องกันเกี่ยวกับการประดิษฐ์คิดค้นและการส่งเสริมเผย	นักวิชาการ	0.6	-	0.6	-	5.0	7.5	16.4	30.2	22.0	17.6
แพร่ในระดับนโยบายของผู้บริหารระดับสูงของกรมวิชาการเกษตรและกรม	นักส่งเสริม	-	-	-	-	5.1	9.3	8.5	20.3	28.8	28.0
ส่งเสริมการเกษตรเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีค่าเป็นอย่างยิ่ง											
3. ที่ผ่านมาการร่วมมือกันระหว่างกรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร	นักวิชาการ	5.0	15.7	20.8	24.5	15.7	12.6	3.8	1.3	-	-
ในลักษณะที่เป็นภาพรวมเป็นอย่างไร?	นักส่งเสริม	3.4	10.2	7.6	16.9	26.3	18.6	11.0	5.1	-	0.8
4. ที่ผ่านมาการร่วมมือกันระหว่างหน่วยปฏิบัติระหว่างนักวิชาการระดับ 5-7 ที่	นักวิชาการ	2.5	11.3	20.1	21.4	21.4	13.2	6.3	3.1	0.6	-
อยู่ตามศูนย์วิจัยหรือสถานีทดลอง (กรมวิชาการ) กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ	นักส่งเสริม	2.5	11.0	10.2	16.1	22.9	16.9	11.0	5.9	3.4	-
เกษตรจำประจังหวัดเป็นอย่างไรบ้าง?											
5. จะเป็นการดีมากหากนักวิชาการเกษตรและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้มี	นักวิชาการ	0.6	0.6	-	1.9	3.8	3.8	15.1	34.6	23.9	15.1
การทำการวิจัยร่วมกัน	นักส่งเสริม	-	0.8	0.8	1.7	3.4	7.6	4.2	32.2	29.7	17.8
6. การเชื่อมโยงงานวิจัยกับการส่งเสริมเป็นเรื่องที่ยาก เพราะทั้งกรมวิชาการ	นักวิชาการ	-	-	1.3	0.6	3.1	5.0	15.7	29.6	21.4	22.6
เกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตรต่างเป็นอิสระต่อกันและไม่ขึ้นต่อกัน หากมี	นักส่งเสริม	1.7	0.8	0.8	0.8	5.1	8.5	9.3	24.6	28.0	19.5
การประสานงานกันอย่างจริงจังก็เป็นเรื่องที่ดี											

4.5 ปัญหาที่เกี่ยวข้อง

4.5.1 การวิจัย

ปัญหาในการค้นคว้าวิจัยที่ค่อนข้างสำคัญที่นักวิชาการเกษตรระบุว่า ได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ (ร้อยละ 34.6) ขาดการวิเคราะห์พื้นที่ (ร้อยละ 33.3) ขาดความคล่องตัวเนื่องจากมีขั้นตอนมาก (ร้อยละ 16.3) และขาดทีมงานในการทำวิจัย (ร้อยละ 13.2) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรได้ระบุว่า ขาดการวิเคราะห์พื้นที่ (ร้อยละ 51.7) ไม่สามารถปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ (ร้อยละ 17.8) นักวิชาการเกษตรหวงผลงาน (ร้อยละ 15.2) และขาดความคล่องตัวเนื่องจากมีขั้นตอนมาก (ร้อยละ 12.7) ดังตารางที่ 4.20 ปัญหาหลักที่ทั้งสองกลุ่มเห็นตรงกัน คือ การขาดการวิเคราะห์พื้นที่ ทำให้ไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร งบประมาณไม่เพียงพอ และการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินงานมาก ทำให้ขาดความคล่องตัวไม่ทันกับความต้องการของเกษตรกร

4.5.2 การส่งเสริม

ปัญหาที่สำคัญที่นักวิชาการเกษตรระบุ ได้แก่ การขาดความรู้และประสบการณ์ในการถ่ายทอดให้กับเกษตรกร (ร้อยละ 27.7) ขาดความกระตือรือล้นและการติดตามผล (ร้อยละ 25.8) มีภาระงานมากทำให้การส่งเสริมทำได้ไม่เต็มที่ (ร้อยละ 15.1) และการขาดการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 13.2) ขณะที่นักส่งเสริมการเกษตรระบุ ได้แก่ การขาดความรู้และประสบการณ์ในการถ่ายทอดให้กับเกษตรกร (ร้อยละ 51.7) ขาดความกระตือรือล้นและการติดตามผล (ร้อยละ 27.1) เกษตรกรมีข้อจำกัดในการยอมรับเทคโนโลยี (ร้อยละ 22.0) และมีภาระงานมากทำให้การส่งเสริมทำได้ไม่เต็มที่ (ร้อยละ 17.8) และขาดงบประมาณในการส่งเสริม (ร้อยละ 17.8) ดังตารางที่ 4.20 ปัญหาหลักที่ทั้งสองกลุ่มระบุตรงกัน ได้แก่ การขาดความรู้และประสบการณ์ในการถ่ายทอดให้กับเกษตรกร การขาดความกระตือรือล้นและการติดตามผล และการมีภาระมากทำให้การส่งเสริมทำได้ไม่เต็มที่

4.5.3 การติดต่อสื่อสาร

ปัญหาสำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรที่นักวิชาการเกษตรระบุ ได้แก่ การขาดการประสานงานของสองหน่วยงาน (ร้อยละ 59.1) นโยบายของกรมทั้งสองไม่สองคล้องกันและไม่มีความต่อเนื่อง (ร้อยละ 14.5) ความไม่คล่องตัว (ร้อยละ 10.0) และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรับผิดชอบ (ร้อยละ 9.4) ขณะที่ปัญหาสำคัญสำนักส่งเสริมการเกษตรระบุ ได้แก่ การขาดการประสานงานของสองหน่วยงาน (ร้อยละ 83.9) การถ่ายทอดความรู้จากนักวิชาการเกษตรไปสู่นักส่งเสริมการเกษตรไม่เป็นระบบ (ร้อยละ 11.8) ไม่มีศูนย์วิชาการให้นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรได้พบกัน (ร้อยละ 11.0) และนโยบายของกรมทั้งสองไม่สอดคล้องกันและไม่มีความต่อเนื่อง (ร้อยละ 8.5) ดังตารางที่ 4.20 จึงเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญที่นักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรได้ระบุตรงกัน ได้แก่ การขาดการประสานงานของสองหน่วยงาน และนโยบายของกรมทั้งสองไม่สอดคล้องกันและไม่มีความต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.20 ปัญหาที่เกี่ยวข้อง

ประเภทปัญหา	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การวิจัย*				
ขาดการวิเคราะห์พื้นที่ทำให้ไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	53	33.3	61	51.7
งบประมาณไม่เพียงพอ	55	34.6	10	8.5
ขาดความคล่องตัวเนื่องจากมีขั้นตอนมาก ทำให้ไม่ทันกับความต้องการของเกษตรกร	26	16.3	15	12.7
ไม่มีโอกาสได้ร่วมงานกัน	15	9.4	12	10.2
นักวิจัยหวงผลงานทางวิชาการ	17	10.7	18	15.2
ขาดทีมงานในการทำวิจัย	21	13.2	-	-
ขาดข้อมูลที่ทันสมัย	19	11.9	-	-
ไม่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ทำได้เพียงแต่ในห้องทดลอง	14	8.8	21	17.8
ผลงานวิจัยไม่ได้นำไปเผยแพร่อย่างกว้างขวาง	10	6.2	11	9.3
การส่งเสริม*				
ขาดความรู้และประสบการณ์ในการถ่ายทอด	44	27.7	61	51.7
ขาดความกระตือรือร้นและการติดตามผล	41	25.8	32	27.1
มีภาระงานมากทำให้การส่งเสริมไม่เต็มที่	24	15.1	21	17.8
ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและไม่มีความต่อเนื่อง	7	4.4	2	1.6
ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	21	13.2	6	5.1
งานวิจัยไม่ตรงกับความต้องการของเกษตร-กรเนื่องจากนโยบายแบบบนลงล่าง	12	7.5	5	4.2
ขาดการศึกษาปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร ทำให้งานวิจัยไม่เป็นที่ต้องการ (ขาดการวิเคราะห์พื้นที่)	12	7.5	16	13.5
เกษตรกรมีขีดจำกัดในการยอมรับเทคโนโลยี	5	3.1	26	22.0
ขาดงบประมาณในการส่งเสริม	5	3.1	21	17.8

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเภทปัญหา	ประเภทบุคคล			
	นักวิชาการ (n=159)		นักส่งเสริม (n=118)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การติดต่อสื่อสาร*				
ขาดการประสานงานของสองหน่วยงาน	94	59.1	99	83.9
นโยบายของกรมทั้ง 2 ไม่สอดคล้องกัน และไม่มีความต่อเนื่อง	23	14.5	10	8.5
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรับผิดชอบ	15	9.4	6	5.1
ความไม่คล่องตัว	16	10.1	8	6.8
การถ่ายทอดความรู้จากนักวิชาการไปสู่นักส่งเสริมไม่เป็นระบบ	10	6.3	14	11.8
งานมีความซ้ำซ้อน การหนดบทบาทและหน้าที่ไม่ชัดเจน	10	6.3	3	2.5
ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	11	6.9	1	0.8
ผลงานวิจัยไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร	5	3.1	9	7.6
ไม่มีศูนย์วิชาการให้นักวิชาการและนักส่งเสริมได้พบกัน	3	1.8	13	11.0

* ระบุได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.6 การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสาร

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นการทดสอบสมมุติฐานจำนวน 8 ข้อ ผลปรากฏว่าพบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอายุ การได้รับความดีความชอบ และแรงจูงใจในหน้าที่การงาน กับการติดต่อสื่อสาร (ตารางที่ 4.21) จึงเป็นการยืนยันสมมติฐานข้อที่ 2, 3 และ 7 อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการตีความ เพราะบางครั้งความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจเป็นความสัมพันธ์ลวง (spurious relationship) ได้ เนื่องจากอิทธิพลของตัวแปรที่มาก่อน (antecedent variable) เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้นได้ จึงได้ใช้การศึกษาและอายุเป็นปัจจัยทดสอบ (test factor) หรือปัจจัยคุม โดยการทดสอบในรูปของสหสัมพันธ์บางส่วน (partial correlation) ผลการทดสอบภายหลังการควบคุมอิทธิพลของ "การศึกษา" ค่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการติดต่อสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์แต่เริ่มแรก (original relationship) ระหว่างอายุกับการติดต่อสื่อสารเป็นความสัมพันธ์ลวง การศึกษามีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการติดต่อสื่อสาร เมื่อควบคุมทั้ง "การศึกษา" และ "อายุ" พบว่า การได้รับความดีความชอบและแรงจูงใจในหน้าที่การงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่แท้จริง จึงเป็นการยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 3 และ 7 เท่านั้น การที่ได้รับความ

ดีความชอบและแรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการติดต่อสื่อสารนั้น แสดงให้เห็นว่าคนที่มีแรงจูงใจในการทำงานที่สูงก็จะมีการติดต่อสื่อสารกับคู่กรณีที่ค่อนข้างมาก และขณะเดียวกันก็จะได้รับความดีความชอบ (2 ขั้น) บ่อยครั้ง นอกจากนี้แล้ว ยังพบด้วยว่าการได้รับความดีความชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการทำงานที่ระดับ 0.05 (r=.0945) จึงแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการได้ความดีความชอบ (2 ขั้น) และการติดต่อสื่อสาร คนที่มีแรงจูงใจในการทำงานที่สูงจะได้รับความดีความชอบค่อนข้างบ่อย และมีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกค่อนข้างบ่อยเช่นเดียวกัน ดังนั้นการได้รับความดีและความชอบจะเป็นตัวสะท้อนในเรื่องของแรงจูงใจในการทำงานและการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 4.21 การทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการติดต่อสื่อสาร

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)			
	ไม่มีการควบคุมตัวแปร	ควบคุม "การศึกษา"	ควบคุม "อายุ"	ควบคุม "การศึกษา" และ"อายุ"
การศึกษา	-.0613	-	-.0212	-
อายุ	.1129*	.0941	-	-
การได้รับความดีความชอบ	.2815***	.2744***	.2617***	.2611***
ค่านิยมที่มีต่อการเกษตร	.0200	.0376	.0438	.0454
ค่านิยมเกี่ยวกับอำนาจ	.0409	.0350	.0429	.0408
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	-.0690	-.0562	-.0635	-.0611
แรงจูงใจในหน้าที่การงาน	.1631**	.1662**	.1762**	.1765**
การรับรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ตนเอง	.0586	.0694	.0665	.0670

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

4.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักวิชาการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

จากการเปรียบเทียบปัจจัยต่าง ๆ พบความแตกต่างทางสถิติในเรื่องของการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริม โดยนักวิชาการเกษตรมีการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการมากกว่านักส่งเสริมการเกษตร ขณะเดียวกัน นักส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับการส่งเสริมมากกว่านักวิชาการเกษตร (ตารางที่ 4.22) จึงเป็นการยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 12 14 และ 15 และปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่เหลือทั้งหมด จึงเห็นได้ว่าการใช้แหล่งข้อมูลค้นคว้าผลงานทางวิชาการ การอ่านวารสารทางวิชาการ การอ่านวารสารส่งเสริมความรู้ทางการเกษตร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเชื่อมโยงการวิจัยกับการส่งเสริมและการติดต่อสื่อสาร ของนักวิชาการเกษตรและนักส่งเสริมการเกษตรไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ถึงแม้ว่านักวิชาการเกษตรจะมีการอ่านวารสารทางวิชาการมากกว่านักส่งเสริมการ

เกษตร ขณะเดียวกันนักส่งเสริมการเกษตรจะมีการอ่านวารสารเสริมความรู้ทางการเกษตร และการติดต่อสื่อสารที่มากกว่านักวิชาการเกษตร ซึ่งจะสอดคล้องกับการตรวจเอกสารที่ผ่านมา เนื่องจากพฤติกรรมและความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะคล้ายกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการรับรู้เกี่ยวกับภาพพจน์ตนเอง หรือในเรื่องของความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเชื่อมโยงการวิจัยกับการส่งเสริม จึงส่งผลให้เกิดความแตกต่างระหว่างนักวิชาการเกษตรกับนักส่งเสริมการเกษตรมีน้อยมาก ถึงแม้ว่านักวิชาการเกษตรจะมีการศึกษาสูงกว่านักส่งเสริมการเกษตรก็ตาม

ตารางที่ 4.22 การทดสอบการกระจายตัวแบบทีปัจจัยต่าง ๆ ระหว่างนักวิชาการกับนักส่งเสริม

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ยของคะแนน		F	P
	นักวิชาการ (n=159)	นักส่งเสริม (n=118)		
การใช้แหล่งข้อมูลค้นคว้าผลงานทางวิชาการ	12.74	13.59	.511	.475
การอ่านวารสารทางวิชาการ	16.12	13.50	.248	.619
การอ่านวารสารเสริมความรู้ทางการเกษตร	13.55	14.55	.350	.554
การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	14.58	5.98	32.305	.000***
ความคิดเห็นที่มีต่อวิจัย	40.86	42.93	.372	.542
ความคิดเห็นที่มีต่อส่งเสริม	24.86	34.47	6.066	.014*
ความคิดเห็นที่มีต่อการเชื่อมโยงการวิจัย กับการส่งเสริม	40.22	42.94	.625	.430
การติดต่อสื่อสาร	11.14	14.05	.159	.691

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001